

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / В.С. Білоус, Л.М. Воробйова // Будівлі українських бібліотек : матеріали бібліотекознавчих досліджень / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В.Г. Заболотного ; уклад. В. М. П'яскіна, редкол. : Г.А. Войцехівська [гол. ред] та ін. – Київ, 2017. – С. 81-85 (279 с.).

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Статтю підготовлено для бібліотекознавчого дослідження про будівлі українських бібліотек. Подані матеріали з історії бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Акцентовано увагу на основні характеристики приміщення бібліотеки

Ключові слова: Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, історія бібліотеки, будівля бібліотеки, приміщення бібліотеки, архітектура бібліотеки.

Библиотека Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского

Статья подготовлена для библиотечного исследования о зданиях украинских библиотек. Представленные материалы по истории библиотеки Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского. Акцентировано внимание на основные характеристики помещения библиотеки.

Ключевые слова: Библиотека Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского, история библиотеки, здание библиотеки, помещения библиотеки, архитектура библиотеки.

Library of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University

The article is prepared for library research on the building of Ukrainian libraries. Presented materials on the history of the library of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University. The emphasis is on the main characteristics of the library's premises.

Key words: Library of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University, the history of the library, the library's building, the library's premises, library architecture.

Адміністративний корпус Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Поштова адреса: 21001 Україна, м. Вінниця, вул. Острозького, 32
Адреса електронної пошти: vspu.lib@gmail.com, Тел. (0432) 26-51-98

Директор бібліотеки: Білоус Валентина Степанівна

Бібліотека ВДПУ ім. М. Коцюбинського забезпечує інформаційні потреби освітян, допомагає навчально-виховному процесу у формуванні майбутнього вчителя, у підготовці кадрів освітянської галузі. До складу її фонду входять навчальні, наукові, науково-популярні, художні, довідкові видання українською та іноземними мовами. Активно формується електронна бібліотека, яка включає електронний каталог, що на кінець 2012 р. нараховує більше 213 тис. записів, у т.ч. доступних користувачеві – близько 200 тис. записів; медіатека – більше 800 одиниць зберігання. БД повнотекстових видань становить близько 4 тис. записів. З кожним роком збільшується частка документів на електронних носіях, але традиційні паперові видання не втрачають своєї значущості і ролі, наукової, культурної і фінансової цінності.

Коротка історія бібліотеки

Формування бібліотеки розпочалося вже з перших днів становлення учительського інституту (1912 р.), проте роком заснування бібліотеки прийнято вважати 1913 рік .

У зв'язку з реорганізацією навчального закладу змінювалася і назва бібліотеки:

1920 р. – бібліотека інституту народної освіти,

1930 р. – бібліотека інституту соціального виховання,

1933 р. – бібліотека педагогічного інституту,

1998 р. – бібліотека державного педагогічного університету.

Інформація про приміщення бібліотеки

Наказ про створення у місті Вінниці Учительського інституту був виданий 5 червня 1912 р. Для приміщення інституту виділено невеликий двоповерховий корпус на Олександрівському проспекті, побудований за проектом архітектора Г. Г. Артинова (нині одне з приміщень будівельного технікуму на проспекті Коцюбинського). Хоча приміщення, як і садиба загалом, було невеликим, але на початковому етапі задовольняло потреби. На першому поверсі були розташовані кабінет директора, вчительська та бібліотека.

Будівля інституту була розташована у гамірному місці – вулиця вела з міста на вокзал. Опалення було місцевим (голландські печі). Денне освітлення відповідало тодішнім нормам, а вечірне було досить слабким, на перших порах забезпечувалося газовими лампами (електричне освітлення було проведено у 1913 р.).

Будівля Вінницького учительського інституту (1912 р.)

20 серпня 1920 р. відбулася реорганізація Вінницького учительського інституту і перетворення його в Інститут народної освіти (ІНО).

15 січня 1924 р. за погодженням з наркоматом освіти Подільський губернський відділ професійної освіти прийняв рішення про ліквідацію Вінницького ІНО. Інститут перевели до Кам'янця-Подільського та об'єднали з місцевим ІНО. Мотиви – незадовільна навчально-матеріальна база, недостатня кількість висококваліфікованих викладачів.

Частина фонду бібліотеки Вінницького ІНО було передано до Кам'янця-Подільського, частину – педагогічним курсам [43, с. 305]. Багато книг історичної тематики було передано до Вінницької центральної бібліотеки (ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва).

Натомість, у 1925 р. у Вінниці був створений Український педагогічний технікум ім. І. Франка, книги зі штампами якого є і нині у фонді сучасної університетської книгозбірні.

На основі Українського педтехнікуму ім. І. Франка у серпні 1930 р. у м. Вінниці Постановою Ради Народних Комісарів УРСР знову було створено вищий навчальний заклад – Вінницький Інститут соціального виховання.

Інститут спочатку знаходився у приміщенні технікуму, а згодом був переведений у будинок по вул. Котовського, 11 (колишній будинок Вінницького окружного суду, нині приміщення міського суду (вул. Грушевського, 17). У 1932 р. навчання проводилось у триповерховому корпусі колишньої гімназії в «Мурах» по вул. Володарського (тепер приміщення технічного ліцею).

10 липня 1933 р. Постановою Ради Народного комісаріату освіти УСРР Вінницький інститут соціального виховання було реорганізовано у Вінницький педагогічний інститут.

У 1935 р., у зв'язку з ліквідацією Кам'янець-Подільського інституту, фонди бібліотеки, наочні посібники були передані до Вінницького інституту.

У лютому 1943 р. педінститут знову припинив свою діяльність аж до визволення міста від окупантів.

Під час фашистської окупації навчальний корпус інституту було спалено, пограбовано устаткування лабораторій і кабінетів, фонд бібліотеки був розграбований і знищений.

Одразу після визволення Вінниці педагогічний інститут відновив свою діяльність у приміщенні середньої школи №7 (тимчасово), а незабаром в середній школі № 4, по вул. Гоголя. Також у тимчасовому користуванні перебувала будівля колишньої школи № 11 по вул. Свердлова. У 1944 р., після відновлення навчання, розпочалася робота інститутської бібліотеки.

4 жовтня 1946 р. при педагогічному інституті у міському відділі культурно-освітньої роботи під № 5 офіційно зареєстрована Бібліотека Педагогічного Інституту, видано «Реєстраційне свідоцтво, затверджене заступником голови комітету в справах культосвітніх установ при Раді Міністрів УРСР Р. Швайко та заступником начальника Статистичного управління УРСР Віхерпуль».

Вінницький педінститут у 50-ті роки. Вхід до інститутської бібліотеки

У 1953 р. інститут перейшов у нове просторе приміщення по вул. Червонопрапорна, 32 (тепер вул. К. Острозького, будинок колишнього управління Південно-Західної залізниці). Це сприяло розширенню навчально-матеріальної бази. У бібліотеці працювали абонемент та читальний зал на 110 місць.

У 1956-1957 рр. до бібліотеки прийнято фонди ліквідованого на той час Вінницького педагогічного училища, на початку 1960-х років – фонди Бердичівського учительського інституту.

У 1960-ті роки читальна зала бібліотеки знаходилася у цокольному напівпідвальному приміщенні (де нині розташований фонд відділу книгозберігання). Читальна зала була просторою, гарною, світлою. На підлозі були розстелені килими, в університеті у той час ходили зі змінним взуттям. На першому поверсі було розташовано абонемент наукової та художньої літератури, а поряд – абонемент навчальної літератури. Існуючий раніше термін «столи видачі» замінено «кафедри видачі», де обслуговували читачів бібліотеки.

1968-1969 та 1969-1970 навчальні роки були подальшим кроком у розвитку інституту та бібліотеки, на потребу часу було створено читальну залу суспільно-політичних наук.

З часом значно розширилася площа бібліотеки. З цокольного приміщення читальну залу було перенесено на 2-й поверх (де раніше були аудиторії, лінгафонні кабінети факультету іноземних мов). На місці бувшого читального залу розпочалося формування відділу зберігання, (напівпідвальне приміщення, яке було зовсім не пристосоване для збереження фонду, не відповідало санітарним нормам). Але на той час це було значне досягнення, що дало можливість зосередити основну частину фонду в одному місці, зберігати дублетні видання, акумулювати літературу в одному примірнику та мало використовувані примірники, які використовувалися науковими працівниками навчального закладу.

У 1983 р. бібліотеці виділено додатково 153 м² (5 кімнат), і вже у 1984 р. бібліотека займала площу 1561 м². Структура бібліотеки складалася з 2 абонементів, 3 читальних залів на 300 посадкових місць, бібліотечного пункту, всього обслуговувалося всіма структурними підрозділами протягом року 12642 читачі.

У середині 80-х років минулого століття значно розширено навчально-матеріальну базу інституту. Для навчальних цілей обладнано корпус №2 загальною площею 3223 м², де розміщені музично-педагогічний та педагогічно-індустріальний факультети, читальна

зала музичного мистецтва бібліотеки, адміністративно-господарська частина, редакція інститутської газети тощо.

Побудовано і введено в дію новий навчально-лабораторний корпус №3 загальною площею 15775 м². У ньому розміщені чотири факультети (фізико-математичний, природничо-географічний, історичний, іноземних мов), наукова частина, бухгалтерія, відділ кадрів, студентський профком, архів, бібліотека тощо. Для бібліотеки у корпусі №3 на першому поверсі під актову залу було виділено 1250 м².

У 1987 р. частину відділів бібліотеки переведено у новий корпус № 3, де розташувалися відділи – довідково-бібліографічний з кімнатою каталогів, відділ обслуговування навчально-методичною літературою (абонемент та новостворена читальна зала навчально-методичної літератури, читальна зала періодичних видань), відділ комплектування та наукової обробки літератури.

Це були часи розквіту освітянської бібліотеки, збільшення її матеріально-технічної бази.

У 1990 р. проведено великий і складний об'єм робіт з підготовки приміщення у відділі книгозберігання (300 м²) до капітального ремонту. Майже три роки тривав ремонт: здійснено штукатурні, малярні роботи, замінено підлогу.

2008 р. здійснено ремонт у бібліотеці корпусу №3 відділу обслуговування навчально-методичною літературою (хол, місце розташування кафедр видачі та стелажів з читацькими формулярами, книжковий фонд читальної зали навчально-методичної літератури, фонд читальної зали періодичних видань).

Після ремонту читачі отримали залу електронної інформації з 40 робочими місцями, оснащеними комп'ютерами під'єднаними до Інтернет та оновлену читальну залу навчально-методичної літератури, обладнану новими меблями. Кожному відвідувачу читальної зали – окреме місце з настільною лампою. Затишок створюють і теплі кольори стін, гарно оформлені вікна, картини на стінах. Спокій та тиша зали сприяють індивідуальній роботі студента і викладача, бажанню відвідувати бібліотеку. У холі – м'які дивани, журнальні столики.

Комфортно та приємно стало працювати і бібліотекарям. Сучасні меблі: кафедри видачі для абонементу навчально-методичної літератури та читальної зали, зручні стелажі для читацьких формулярів та для книг фонду читальної зали, кондиціонери у читальній залі та фонді.

Сьогодні у структурі бібліотеки 2 абонементу та 5 читальних залів на 441 посадкове місце, у т. ч. зала електронної інформації на 40 автоматизованих робочих місць (АРМ) та читальна електронна зала на 48 АРМ.

Загальна площа бібліотеки – 2622м², робоча частина – 591,8м², під фонд – 1117,8 м², для користувачів – 912, 4 м². Забезпечують роботу 53 штатні одиниці.

Наразі проводиться ремонт за сучасними технологіями приміщення старої їдальні для зберігання основного фонду бібліотеки, проходить перевезення фонду із напівпідвального приміщення, що дасть можливість збереження фонду для наступних поколінь.

Приміщення бібліотеки у адміністративному корпусі №1

Ліворуч- бібліотека корпусу №3

Вхід до бібліотеки корпусу №3

Хол бібліотеки у корпусі № 3

Хол бібліотеки з Wi-Fi зоною

Зала електронної інформації

Читальна зала відділу навчально-методичної літератури

Загальна читальна зала

Список використаної літератури

1. Бібліотека // 90 років Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського / А. М. Подолинний, Б. В. Хоменко ; відп. за вип. Н. М. Шунда. – Вінниця : ВДПУ, 2002. – С. 52-56.
2. Бойван О. Джерело мудрості і знань : [бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського] / О. Бойван // Освіта. – 2002. – 16-23 жовтня (№ 49). – С. 2.
3. Білоус В. С. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського: стратегія розвитку / В. Білоус // Історія освітянських бібліотек України : наук. зб. / АПН України ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: П. І. Рогова та ін. – К., 2006. – С. 251-257.
4. Білоус В. С. Бібліотеці університету бути гарною, комфортною, сучасною / В. С. Білоус // Педагог. – 2008. – Грудень (№ 4). – С. 1.
5. Гаврилюк Л. 30 квітня 2009 р. відбулася презентація оновлених бібліотечних приміщень університету / Л. Гаврилюк // Педагог. – 2009. – Травень. (№ 9). – С. 1.
6. Ксенчина Н. Оазиси наукової краси відкрили у педагогічному університеті: [про оновлені сучасні читальні зали університету] / Н. Ксенчина // Молодіжна газета Вінниччини.. – 2009. – Січень (№ 2). – С. 7.
7. Шевченко Ю. Фінальні акорди... ремонту / Юлія Шевченко // Студентська територія. – 2009. – № 3(23). – С. 2.
8. Білоус В. С. Бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років! / В. С. Білоус // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2013 року : хронол. довід. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2012. – С. 32-36.
9. Білоус В. С. Престиж і привабливість бібліотечної професії та бібліотеки вищого навчального закладу / В. С. Білоус // Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів : матер. наук.-практ. конф., присвяченої 50-річчю НБ ХНУ, 15-16 берез., 2012 / редкол.: О. Б. Айвазян [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – С.71-84.
10. Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років : біобібліографічний покажчик / уклад. : Т. В. Мірохіна, Т. М. Баланюк. – Вінниця : ВДПУ, 2012. – 52 с.
11. Наукова бібліотека // Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (1912-2012) : ювілейна книга / редколегія О. В. Шестопалюк (голова) [та ін.] ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2012. – С. 214-221.
12. Білоус В. С. Бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – 100 / Валентина Білоус // Бібліотечний форум України. – 2013. – № 1. – С. 41-43.